

Participatie-verslag

Windenergie Cattenbroek

Gemeente Montfoort

Uitgevoerd door: bureau EMMA

Datum: 11 juni 2026

Gemeente
Montfoort

E:M+MA.

Inhoud

1.	Samenvatting van uitkomsten	3
2.	Opzet participatieproces	5
3.	Resultaten per thema	9
1.	Nut, noodzaak en acceptatie	10
2.	Geluid & gezondheid	13
3.	Locatie, uitzicht en landschap	16
4.	Slagschaduw & lichthinder	18
5.	Natuur & ecologie	20
6.	Financiële participatie & rechtvaardigheid	21
7.	Bouwfase, techniek & veiligheid	25
8.	Proces, informatie & communicatie	27
	Bijlagen.....	30

1. Samenvatting van uitkomsten

Doel van het participatietraject

Welke randvoorwaarden geven inwoners mee voor het toetsingskader voor de plaatsing van 2 à 3 windturbines in Cattenbroek? Dat was de hoofdvraag van het participatietraject dat tussen januari en juni is uitgevoerd. Het feit dat er windturbines komen is daarbij het uitgangspunt en zo is dit ook in de communicatie naar buiten gebracht. In het participatieproces is daarom gesproken over de voorwaarden waaronder ze er komen: onderwerpen als geluidsnormen, slagschaduw, locatie, obstakelverlichting en natuur- en ecologische waarden.

Breed beeld uit het participatieproces

De opbrengst van het traject laat een breed en genuanceerd beeld zien. Een deel van de inwoners stond niet achter de keuze voor windturbines in Cattenbroek. Veel direct omwonenden en kritisch betrokken inwoners hebben hun zorgen en weerstand dan ook nadrukkelijk laten horen. Tegelijkertijd zijn er ook inwoners die de noodzaak van duurzame energie begrijpen en erkennen dat deze opgave ergens een plek moet krijgen. Ook waren er reacties van mensen die minder uitgesproken zijn, of die het verdere verloop vooral willen afwachten.

Randvoorwaarden voor het toetsingskader

Het toetsingskader van de gemeente Woerden is het uitgangspunt voor het dat van de gemeente Montfoort. De belangrijkste vraag is welke aanscherpingen hieruit voortkomen. Als we kijken naar het belangrijkste onderwerp 'geluid', zien we een sterkere nadruk op aandacht voor ervaren hinder (slaapverstoring, laagfrequent geluid), behoefte aan monitoring, handhaving en de wens voor zekerheden en garanties dat slaap, rust, mentaal welzijn niet worden verstoord en er goede meldpunten, monitoring en handhaving op zal worden uitgevoerd. Tijdens de verdiepingsavond zijn concrete aanscherpingen opgehaald: stillere typen turbines, eventueel combinatie van jaargemiddelde én pieknorm, tonaal/laagfrequent geluid, klachtenprotocol en handhaving vóór realisatie.

Over de locatie bestaan twee mogelijk conflicterende wensen: enerzijds een zeer duidelijke wens om de turbines zo ver mogelijk van woningen en van de Cattenbroekerplas te plaatsen, en anderzijds de wens om ze zoveel mogelijk in lijn met de A12 te positioneren. Als onderbouwing geldt dat het afstand-tot- woningen principe

vooral gaat over het beperken van geluidsoverlast. Voor de lijn-opstelling wordt de logica gevolgd die ook de provincie en de gemeente hanteren; namelijk de landschappelijke inpassing is dan beter in verband met de directe koppeling aan de A12. Een laatste aandachtspunt is de zorg over het cumulatieve effect van geluid. Daarbij wijzen inwoners naar het geluid van de A12; de zorg bestaat dat tezamen met de windturbines de geluidsbelasting extra groot is. Daarover willen inwoners meer duidelijkheid en het liefst een garantie dat dit effect er niet of zeer beperkt is.

Rode draden

Naast de uitkomsten die direct van belang zijn voor het toetsingskader, geven we ook drie rode draden mee die vooral richting kunnen geven voor het vervolg op het gebied van communicatie en de wijze van het benaderen van inwoners in het proces.

Rode draad 1: Gezondheid en geluid

Het zwaarstwegende inhoudelijke thema dat naar vore kwam in het participatieproces is gezondheid. Zorgen over geluid, nachtelijke rust en laagfrequent geluid komen vaak terug, vooral bij direct omwonenden. Ook slagschaduw, lichthinder, zicht op de turbines en de impact op het open landschap worden veel genoemd. Voor veel inwoners hangt de beoordeling van het plan sterk samen met de vraag wat dit voor effect heeft op hun dagelijkse woon- en leefomgeving en hoe ze daar zelf invloed op kunnen hebben. Ook de verdiepingsavond op 1 juni is georganiseerd omdat er behoefte was bij inwoners aan meer informatie over met name gezondheid en geluid.

Rode draad 2: Vertrouwen, duidelijkheid en communicatie

Het participatieproces laat ook zien hoe belangrijk heldere communicatie en een transparant proces zijn. Bewoners willen goed kunnen volgen wat al vaststaat, waar nog invloed mogelijk is en wat er met hun inbreng gebeurt. De gemeente heeft in de tijd dat het proces liep hierop ook geacteerd en meer informatie aan de website toegevoegd. Ook is er een mailinglist opgebouwd van inwoners die hebben aangegeven op de hoogte te willen worden gehouden.

Rode draad 3: Rechtvaardigheid en eerlijk delen van lusten en lasten

Een laatste rode draad in het traject is rechtvaardigheid. Daarbij gaat het om de verdeling van lusten en lasten, de bescherming van direct omwonenden en de vraag hoe verschillende belangen zorgvuldig worden afgewogen. Ook de mogelijke invloed op sociale cohesie in het gebied is daarbij een belangrijk aandachtspunt. In meerdere gesprekken komt naar voren dat dit dossier bestaande verhoudingen in de gemeenschap onder druk kan zetten.

2. Opzet participatieproces

Het participatietraject voor windenergie in Cattenbroek vond plaats in de periode van eind januari tot en met begin juni 2026. De eerste participatieronde liep tot en met maart; daarna volgden aanvullende stakeholdergesprekken en een verdiepingsavond op 1 juni. In totaal zijn er zeven onderdelen uitgevoerd, die hieronder per onderdeel verder staan beschreven.

1. gesprekken aan huis
2. straatgesprekken
3. digitale stakeholdergesprekken
4. een digitale vragenlijst
5. een inloopspreekuur met de wethouder
6. twee inloopavonden
7. verdiepingsavond

1. Gesprekken aan huis

Doel: In gesprek gaan met direct omwonenden om hun perspectief, zorgen en informatiebehoefte op te halen over de ontwikkelingen in Cattenbroek t.b.v. het toetsingskader.

Doelgroep: Direct omwonenden (inwoners van de Cattenbroekerdijk, Blindeweg en een deel van de Reijerscop).

Periode: 29 januari tot en met 11 februari 2026

Locatie: Aan huis bij bewoners (Cattenbroekerdijk, Blindeweg en Reijerscop).

Wijze van uitnodiging/communicatie: Geadresseerde brief met aankondiging en mogelijkheid om via een link een tijdslot te kiezen.

Resultaat in cijfers: 54 brieven verstuurd, 50 woonadressen, 36 gesprekken aan huis gevoerd.

2. Straatgesprekken

Doel: Op een laagdrempelige manier met mensen in gesprek gaan over windenergie, inwoners informeren over de plannen en bekendheid creëren voor de digitale vragenlijst.

Doelgroep: Voorbijgangers/ inwoners in Linschoten en Montfoort.

Periode: 25 februari 2026

Locatie: Supermarkten in Linschoten (Boon's) en Montfoort (Albert Heijn en Jumbo)

Wijze van uitnodiging/communicatie:

Website van de gemeente, gemeentepagina in Het Kontakt, sociale media van de gemeente (Facebook en Instagram)

Resultaat in cijfers: ongeveer 50 gesprekjes, 177 ansichtkaarten uitgedeeld, circa 20 informatie- pagina's (onepagers) uitgedeeld.

3. Digitale stakeholdergesprekken

Doel: Ophalen van inzichten, aandachtspunten en belangen van betrokken organisaties en stakeholders rondom het project.

Doelgroep: Stakeholders zoals o.a. Dorpsplatform Linschoten, Landgoed Linschoten, Linschoten Natuurlijk, Werkgroep Behoud Lopikerwaard, Stichting Hugo Kotestein, Bewonerscomité Waterrijk, toekomstige bewoners van park Rapijnen, Linschoten, bedrijven en energiecoöperaties.

Periode: 24 februari tot en met 4 juni 2026

Locatie: Online (via MS Teams).

Wijze van uitnodiging/communicatie: Persoonlijke e-mails verzonden, afspraken konden via een app worden ingepland.

Resultaat in cijfers: In totaal 11 stakeholdergesprekken gevoerd.

4. Digitale vragenlijst

Doel: Het ophalen van zorgen en wensen van inwoners

Doelgroep: Direct omwonenden van Cattenbroek en Inwoners van Linschoten en Montfoort

Periode: 18 februari tot en met 10 maart 2026

Locatie: Online, via MSForms

Wijze van uitnodiging/communicatie: Via meerdere kanalen: Website van de gemeente, gemeentepagina in Het Kontakt, ansichtkaartjes met qr- code in een mailing aan huis voor direct omwonenden, ansichtkaartjes met qr-

code uitgedeeld bij de straatgesprekken, via de sociale media kanalen van de gemeente (Facebook en Instagram)

Resultaat in cijfers: 176 respondenten, waarvan 14 direct omwonenden en 162 inwoners uit Linschoten, Montfoort, Woerden en Harmelen.

5. Inloopspreekuur met de wethouder

Doel: In gesprek gaan met inwoners en hun zorgen, vragen en aandachtspunten ophalen.

Doelgroep: Direct omwonenden en inwoners gemeente Montfoort

Periode: 19 maart 2026

Locatie: De Wingerd, Linschoten

Wijze van uitnodiging/communicatie: Brief aan direct omwonenden, website van de gemeente, gemeentepagina in Het Kontakt, via de sociale media kanalen van de gemeente (Facebook en Instagram)

Resultaat in cijfers: 35 inwoners

6. Inloopavonden

Doel: Inwoners informeren en ruimte bieden voor vragen en gesprekken met experts, wethouder, ambtenaren en bureau EMMA. De avond bestond uit een tentoonstelling met informatiepanelen waar experts bij stonden om vragen te verduidelijken en enkele panelen waarop mensen hun reactie konden achterlaten.

Doelgroep: Avond 1: direct omwonenden, avond 2: inwoners binnen een straal van 2,5 km van Cattenbroek.

Periode: 25 en 26 maart 2026

Locatie: 't Kruispunt, Linschoten

Wijze van uitnodiging/communicatie: Direct omwonenden: persoonlijke brief en e-mail. Overige inwoners: lokale krant (Het Kontakt), gemeentelijke website, sociale media en e-mail

Resultaat in cijfers: 25 maart: 11 bezoekers, 26 maart: 95 bezoekers

7. Verdiepingsavond

Doel: Inwoners informeren en ruimte bieden voor vragen en gesprekken met experts over verschillende onderwerpen. De avond bestond uit deelsessies met verschillende onderwerpen zonde plenair programma.

Doelgroep: Direct omwonenden en inwoners gemeente Montfoort

Periode: 1 juni 2026, 18.30- 22.00

Locatie: De Brede Vaart, Linschoten

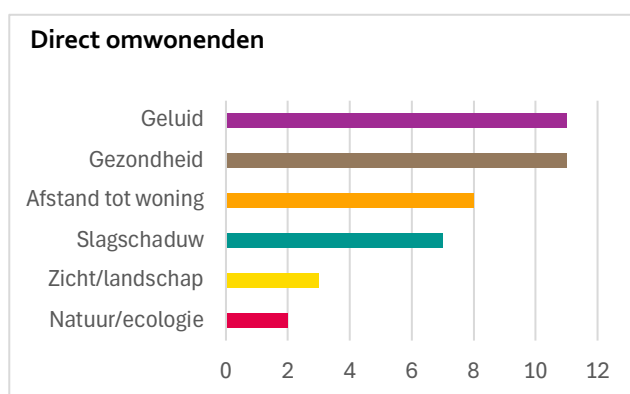
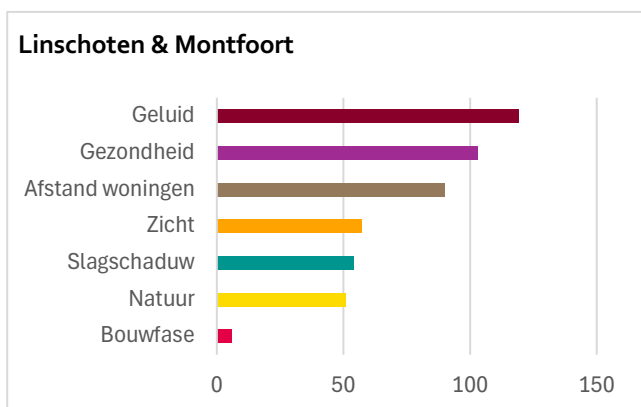
Wijze van uitnodiging/communicatie: Lokale krant (Het Kontakt), gemeentelijke website, sociale media en e-mail

Resultaat in cijfers: 85 deelnemers

3. Resultaten per thema

In de digitale vragenlijst hebben we respondenten gevraagd welke drie thema's zij het belangrijkst vonden. Daaruit is een top 6 aan onderwerpen naar voren gekomen, die in de verdere analyse is aangevuld met opbrengsten uit gesprekken aan huis, straatgesprekken, stakeholdergesprekken, het inloopspreekuur, de inloopavonden en de verdiepingsavond. Per thema wordt benoemd welke aspecten opgenomen kunnen worden in het toetsingskader, en welke andere opvolgingsacties de gemeente hieruit zou kunnen halen.

Vraag 13. Welke drie onderwerpen zijn voor u het meest belangrijk? (antwoorden in absolute aantallen)

1. Nut, noodzaak en acceptatie

De hoofdvraag van dit participatietraject richtte zich op de randvoorwaarden voor het toetsingskader, en niet op de vraag óf windenergie ontwikkeld moet worden. Die vraag is voor een grote groep inwoners wel waar het om draait. Dit traject was voor veel mensen het eerste moment waarop zij expliciet naar hun mening over de windturbines werden gevraagd. Zij spraken zich uit over het waarom en uitten hun onvrede.

Dominant beeld

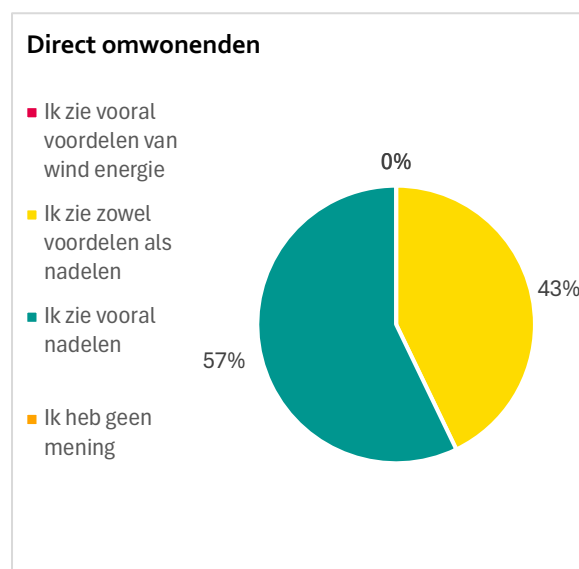
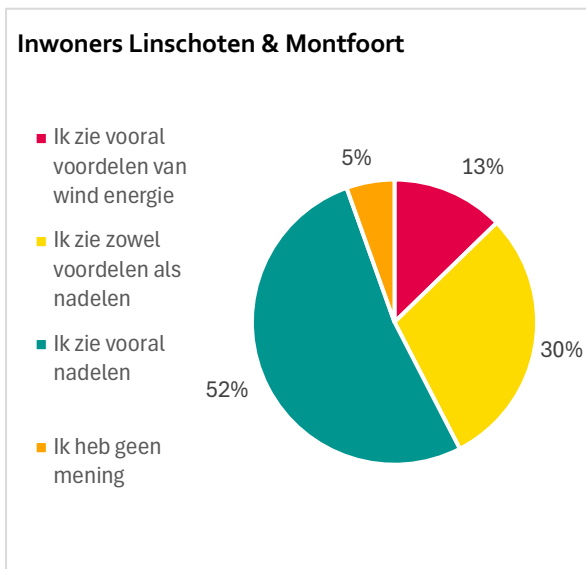
In Montfoort spraken we relatief weinig mensen die het plan afwijzen en horen we meer begrip; in Linschoten is meer weerstand; bij direct omwonenden willen veel mensen expliciet geen windturbines.

De meest genoemde zorgen zijn:

- Gezondheidsklachten en geluidsoverlast
- Verandering van het landschap
- Politieke onduidelijkheid (de gemeente is lang tegen de ontwikkeling van windenergie geweest)
- Dat de vraag “wel of niet” nooit direct aan inwoners is gesteld
- Angst voor waardedaling van woningen

Daarnaast gaat de weerstand niet alleen over windenergie in algemene zin, maar ook over proportionaliteit: waarom juist op deze plek, waarom turbines van deze schaal, wat leveren 2 à 3 turbines concreet op en waarom zijn alternatieven zoals zon op dak, energiebesparing, opslag, kleinere vormen van opwek of andere locaties niet voldoende of niet gekozen? Voor veel inwoners hangt acceptatie samen met de vraag of de maatschappelijke opbrengst opweegt tegen de lokale impact.

Uit de digitale vragenlijst blijkt dat het beeld genuanceerd is; iets meer dan de helft ziet vooral of enkel nadelen; een substantieel deel ziet zowel voor- als nadelen of vooral voordelen.

Variatie in perspectieven

In alle deeltrajecten, van de gesprekken aan huis tot de verdiepingsavond, waren er ook geluiden van mensen die het belang van windenergie onderschrijven. Mensen erkennen dat het niet altijd leuk of mooi is, maar noemden het belang voor de bijdrage aan duurzame opwek, energieonafhankelijkheid in het licht van de geopolitieke ontwikkelingen en met het oog op het belang voor bedrijven in de regio.

Bij stakeholders is een ander type onderscheid zichtbaar: enkele actieve inwoners van Linschoten plaatsen de vraag fundamenteel op systeemniveau en vinden dat eerst de energievraag, rechtvaardigheid en het energiesysteem zelf moeten worden doordacht, voordat middelen als windturbines in beeld komen. Het Dorpsplatform Linschoten is minder principieel tegen, maar benadrukt dat sentiment vooral wordt bepaald door proces, duidelijkheid en randvoorwaarden.

Tussen uitgesproken voor- en tegenstanders zit een groep inwoners die niet principieel tegen windenergie is, maar acceptatie afhankelijk maakt van duidelijke voorwaarden. Voor deze groep zijn vooral locatie, afstand tot woningen, beperking van hinder, landschappelijke inpassing, eerlijke verdeling van lusten en lasten en betrouwbare communicatie bepalend.

Onderliggende spanning

Doordat er nog geen gedeeld vertrekpunt is tussen inwoners en de gemeente over de komst van de windturbines, ontstaat er een spanning. Een deel van de inwoners is bezig met de vraag hoe de plannen voorkomen kan worden. Daardoor lopen in gesprekken twee niveaus door elkaar: inwoners willen spreken over legitimiteit, besluitvorming en alternatieven, terwijl het participatietraject formeel gericht is op randvoorwaarden voor het toetsingskader. Dit verschil in verwachting verklaart een deel van de frustratie en maakt het belangrijk om in het vervolg steeds expliciet te benoemen waar nog invloed mogelijk is en waar niet.

Relevantie voor het toetsingskader

Voor het toetsingskader levert de politieke en inhoudelijke duiding van het 'waarom'

beperkt directe technische randvoorwaarden op. Wel raakt dit thema aan de onderbouwing die initiatiefnemers en gemeente moeten geven:

- Wat leveren de turbines op?
- Hoe verhouden zij zich tot de lokale en regionale energieopgave?
- Welke alternatieven zijn afgewogen?
- Hoe verhoudt de opwek zich tot netcapaciteit, netcongestie en mogelijke lokale afname?
- En waarom wordt deze ontwikkeling op deze plek proportioneel geacht?

Aanbevelingen voor het vervolgproces

Gaandeweg het proces zijn al verschillende stappen gezet om meer duidelijkheid te geven over het waarom van dit project; de politieke afweging en de nut en noodzaak van windenergie. Communicatie hierover blijft essentieel om duidelijk te maken welke vraag in dit traject centraal staat: niet het besluit óf er windenergie komt, maar de voorwaarden waaronder ontwikkeling mogelijk is.

- **Communiceren over de ruimte voor inbreng**
Door duidelijk te maken waar we in het proces zijn en waar in het proces ook ruimte is voor welke soort inbreng van inwoners, ontstaat er meer duidelijkheid, rust en grip bij inwoners over hun rol.
- **Context duiden; proportionaliteit en logica**
Het blijft belangrijk om helder te maken waarom dit besluit is genomen en hoe dit project past binnen de bredere energieopgave. Dat betekent dat inzicht nodig is in wat de windturbines concreet bijdragen aan de lokale en regionale energiedoelen. Daarbij stellen inwoners ook vragen over netcongestie en de vraag of opgewekte energie lokaal kan worden benut. Tegelijk vraagt dit om uitleg over de rol van windenergie binnen de energiemix, bijvoorbeeld in relatie tot zon, gezien verschillen in momenten van opwek, ruimtegebruik en netcongestie. Ook is het van belang om toe te lichten waarom alternatieven geen optie (meer) zijn en hoe die afweging heeft plaatsgevonden. Tot slot helpt het om dit project te plaatsen in de bredere context: in het hele land en de regio worden vergelijkbare windprojecten ontwikkeld als onderdeel van gezamenlijke afspraken, waarbij elke gemeente of regio een bijdrage levert aan de energietransitie.
- **Communiceren over onzekerheden en beperkingen**
Veel vragen gaan ook over zaken die nog onbekend zijn, zoals hoe hoog de turbines precies worden of waar ze exact komen. Veel zaken moeten nog worden onderzocht. Door hierover duidelijk te zijn, weten inwoners dat de gemeente ook nog niet alle antwoorden heeft en dat het een proces is waar stap voor stap meer duidelijk over wordt.

2. Geluid & gezondheid

Gezondheid is het zwaarstwegende thema in vrijwel alle gesprekken over de voorwaarden waaronder windturbines kunnen komen. Voor veel inwoners is gezondheid niet één belang naast andere belangen, maar een ondergrens voor aanvaardbaarheid.

Dominant beeld

Geluid, en dan vooral nachtelijk en laagfrequent geluid, is de meest indringende zorg. Bewoners koppelen dit direct aan slaapverstoring, stress, mentale belasting en zorgen over kwetsbare groepen, zoals hoog sensitieve mensen. Gezondheid wordt breed opgevat: het gaat niet alleen om objectieve geluidsniveaus, maar om de vraag wat het project doet met het woongenot. Er leven sterke angstbeelden van projecten elders waar mensen niet meer zouden kunnen slapen en zelf zouden verhuizen. Ook leeft er een wantrouwen over de controle op het beheersen van pieken en of je daadwerkelijk straks een melding kunt maken en de stilstand voorziening wordt ingezet. Tot slot wijzen mensen op de overlast die kan ontstaan door het cumulatieve effect van geluid (door de A12) en het weerkaatsen van geluid over de Cattenbroekerplas.

Variatie in perspectieven

Een kleinere groep bewoners verwacht dat de overlast mogelijk meevalt of wil het oordeel laten afhangen van objectieve informatie en metingen. In Linschoten kwamen zorgen over laagfrequent geluid, slaap en gezondheid nadrukkelijker en vaker naar voren dan in Montfoort, mede door een campagne van een actieve bewoonster.

Onderliggende spanning

Hier komen twee werelden met elkaar in botsing: In de werkwijze van overheid en juridische beoordeling bieden normen, gemiddelden en modellen bescherming; voor bewoners zegt 'binnen de norm' echter weinig zolang slaap, stress en onzekerheid niet aantoonbaar worden voorkomen. Daar komt bij dat sommige inwoners wantrouwig zijn over handhaving: niet alleen de norm zelf, maar vooral de vraag wie meet, wie ingrijpt en hoe snel dat gebeurt, bepaalt of bescherming geloofwaardig is. De genoemde voorwaarden sluiten deels aan bij het toetsingskader van de gemeente Woerden, maar geven ook verdieping en vooral op het expliciet benoemen en aantonen van de bescherming van nachtrust.

“Wat kan de gemeente Montfoort doen als blijkt dat er geluidsoverlast is die de gezondheid ernstig schaadt?”

Relevantie voor het toetsingskader

- **Normering voor gemiddelden, pieken en tonaal geluid**

Onderzoek of naast een jaargemiddelde geluidsnorm ook een maximale norm of pieknorm kan worden opgenomen. Kijk daarbij ook naar voorwaarden voor tonaal geluid en laagfrequente tonen, omdat inwoners juist daar veel zorgen over hebben.

- **Keuze voor stillere typen turbines**

Leg vast dat initiatiefnemers moeten onderbouwen hoe zij geluid aan de bron beperken, bijvoorbeeld door te kiezen voor stillere typen turbines of door een maximum te stellen aan de geluidproductie van het gekozen turbintype.

- **Mogelijkheid tot tijdelijk stilzetten van turbines bij overlast**

Leg vast onder welke omstandigheden turbines tijdelijk kunnen worden stilgezet, bijvoorbeeld bij overschrijding van normen, tonaal geluid, defecten, incidenten of herhaalde meldingen die nader onderzoek vragen. En hoe bewoners een melding kunnen maken en laten escaleren als zij vinden dat onvoldoende wordt gereageerd. Maak daarbij duidelijk wie uiteindelijk kan besluiten tot extra onderzoek, handhaving of stilstand.

- **Onafhankelijke monitoring**

Zorg voor onafhankelijke en transparante monitoring op representatieve plekken in de omgeving. Leg daarbij duidelijk uit wat wel en niet goed meetbaar is, bijvoorbeeld bij woningen of binnenshuis, en hoe meetgegevens worden gebruikt bij meldingen, handhaving en communicatie met de omgeving.

- **Inzicht in cumulatieve effecten**

Neem de optelsom van geluid expliciet mee, inclusief bestaande geluidsbronnen zoals de A12 als ook de specifieke situatie rond de Cattenbroekerplas, waar geluid (over water) verder kan dragen.

- **Zichtbare waarborgen en handelingsperspectief**

Maak vooraf duidelijk welke afspraken gelden, wanneer wordt ingegrepen en hoe gezondheid wordt meegewogen, zodat voor bewoners inzichtelijk is wat er gebeurt als normen worden benaderd of overschreden.

Aanbevelingen voor het vervolgproces

- **Maak gezondheid prioriteit en expliciteer afwegingen**

Voor inwoners is het belangrijk om van de gemeente te horen welke rol gezondheid heeft in het beleid. Welk belang kent de gemeente hieraan toe? Door uit te dragen dat bescherming van de gezondheid prioriteit heeft en steeds specifiek te benoemen op welke manier de gemeente deze beschermt en in acht neemt in het proces, laat

de gemeente zien dat deze zorg gehoord wordt en serieus genomen. Laat bovendien zien op welke manier er een afweging is gemaakt tussen gezondheid en de afspraken over energie- opwek.

- **Verken gezondheidsmonitoring en omgang met klachten**

Verken of en hoe gezondheidsklachten en ervaren hinder in de tijd kunnen worden gevolgd, bijvoorbeeld via een periodieke gezondheids- of hinderbelevingsmonitor. Maak daarbij duidelijk wat de gemeente wel en niet kan monitoren, hoe privacy wordt geborgd en hoe signalen worden betrokken bij toezicht, communicatie en eventuele bijsturing.

- **Zorg voor transparantie over metingen en toezicht**

Communiceer helder: wie er meet, hoe de onafhankelijkheid wordt geborgd en hoe inwoners straks meldingen kunnen maken. Communiceer wat er gebeurt bij meldingen van overlast: wie is verantwoordelijk, welke stappen worden gezet en binnen welke termijn wordt er ingegrepen door wie? En hoe kunnen bewoners zelf escaleren, zodat een windturbine stil wordt gezet. Indien dit nog niet bekend is: vertel wanneer dat duidelijk wordt en geef eventueel voorbeelden hoe het elders gaat.

3. Locatie, uitzicht en landschap

De ruimtelijke impact en met name de hoogte van de windturbines worden door veel bewoners beleefd als verlies van openheid en karakter van het landschap. Andere, vaak professionele stakeholders benadrukken juist de samenhang en het behoudt van zichtlijnen voor de cultuurhistorische kwaliteit van het landschap.

Dominant beeld

Voor veel bewoners is het open polderlandschap onderdeel van woongenot, identiteit en gevoel van ruimte. De komst van turbines roept voor hen vrees op, door de hoogte die men onvoorstelbaar vindt en de vrees voor “verindustrialisering”, vaak inclusief de gedachte aan extra wegen, opslag of technische installaties. Bij direct omwonenden is spelen vooral zicht vanuit huis, verlies van uitzicht en de nabijheid van turbines tot woningen.

“Ik ben bezorgd dat ik in een industriegebied kom te wonen.”

Variatie in perspectieven

Landgoed Linschoten benadrukt vooral cultuurhistorische samenhang, monumentale zichtlijnen en de optelsom van meerdere projecten rond de A12. Stichting Hugo Kotestein is principiëler: elke turbine tast volgens die stichting het karakter van het open landschap aan, ongeacht hoogte. Werkgroep Behoud Lopikerwaard legt de nadruk op openheid, schaal en doorzichten, en vindt turbines hooguit aan de randen van het gebied nog enigszins voorstelbaar. Linschoten Natuurlijk erkent de energietransitie, maar vindt extra aantasting alleen voorstelbaar als er zo min mogelijk turbines komen, ze geclusterd komen te staan en zorgvuldige ingepast in het copeslandschap. Bewoners van Waterrijk en toekomstige bewoners van Park Rapijnen zien de opstelling liever niet langs de A12, maar in een lijn haaks daarop en op zo groot mogelijke afstand van hun (toekomstige) woningen.

Andere inwoners noemen turbines acceptabeler dan zonnevelden of relativeren de impact door te wijzen op de noodzaak van opwek van duurzame energie.

Onderliggende spanning

Er bestaat een spanning tussen de keuze voor de plaatsing langs de A12 en zo ver mogelijk van woningen. Voor veel bewoners moet afstand tot woningen leidend zijn. In de praktijk betekent ‘zo ver mogelijk van woningen’ echter niet voor iedereen hetzelfde als ‘in een lijnopstelling langs de A12’. Voor de stakeholders die zijn geïnterviewd was de lijnopstelling, zo dicht mogelijk parallel aan de A12, vooral genoemd als minst slechte opstelling, met een argumentatie die aansluit bij die van gemeente en provincie: namelijk het beschermen van de open polder en het karakter van het copelandschap, en het voorkomen van verrommeling of verindustrialisering van het landschap.

Gehoorde uitspraken hierover: "Plaats ze dicht bij de A12, ver weg in de polder", "De A12 is een goede richtlijn: Zo ver mogelijk van mij vandaan", "Als ze in een lijn komen langs de A12 kan ik ermee leven en dan zullen veel bewoners ook niet klagen. Maar hoe ver van de A12? Wel er zo dicht mogelijk op." en "Zo dicht mogelijk langs de A12, de snelweg is toch al lelijk."

Tegelijkertijd zijn er ook bewoners in Waterrijk aan de andere kant van de A12 die daar anders over denken. Die willen de turbines zo ver mogelijk in het landschap plaatsen, in plaats van langs de A12, om zo min mogelijk geluidshinder te ondervinden.

Relevantie voor het toetsingskader

- **Explicitering van de ruimtelijke afweging**
De gemeente kan in het toetsingskader opnemen dat initiatiefnemers bij de locatiekeuze expliciet moeten onderbouwen hoe zij omgaan met twee deels botsende uitgangspunten: clustering langs de A12 en maximale afstand tot woningen. Welke alternatieven waren er, waarom is voor deze variant gekozen?
- **Visualisaties en zichtanalyses van de initiatiefnemer**
Veel bewoners gaven aan dat kaarten onduidelijk waren; hierop heeft de gemeente geacteerd in de nieuwe kaartjes die zijn gemaakt voor de inloopavonden. Het laat zien hoe belangrijk visualisatie is van het voorstel. Een mogelijke voorwaarde kan zijn dat initiatiefnemers per opstellingsvariant visualisaties aanleveren vanaf herkenbare punten in de omgeving, zoals vanaf de Cattenbroekerdijk, Blindeweg, Reijerscop, de Mastwijkerdijk, Linschoten, Waterrijk en Park Rapijnen.
- **Bescherming van het open karakter van de polder**
De ruimtelijke inpassing moet erop gericht zijn het open karakter van de polder zo veel mogelijk te behouden. Aanvullende voorzieningen zoals onderhoudswegen, transformatorstations, batterijopslag, hekwerken en verlichting moeten landschappelijk worden ingepast. Daarbij moet ook gekeken worden naar de samenhang met andere windontwikkelingen rond de A12, zodat geen versnipperd of rommelig ruimtelijk beeld ontstaat.

4. Slagschaduw & lichthinder

Slagschaduw en lichthinder worden door bewoners gezien als concrete, terugkerende hinder die het dagelijks leven en woongenot direct raakt. Voor direct omwonenden is dit aspect vanzelfsprekend belangrijker dan voor andere inwoners.

Dominant beeld

Vooraf direct omwonenden noemen slagschaduw en verlichting als hinder die letterlijk in huis en in het ritme van alledag binnenkomt. Dit wordt gezien als een directe aantasting van leefkwaliteit. De meeste bewoners zijn duidelijk: zo min mogelijk slagschaduw, liever strengere normen dan de gebruikelijke norm, en zij noemen het (zoveel mogelijk) inzetten van automatische stilstandvoorziening. In de vragenlijst werd uitgelegd dat de landelijke norm is: maximaal 20 minuten per dag en maximaal 6 uur per jaar; bij de reacties op die norm komen vooral drie typen antwoorden terug: volledige afwijzing van windmolens/slagschaduw, zorgen over hinder voor omwonenden ("Je zal er maar wonen") en een kleinere groep die geen duidelijke mening heeft.

Variatie in perspectieven

Vergeleken met geluid is dit voor veel bewoners een minder allesoverheersend thema, maar wel een herkenbaar en concreet onderwerp. Bij stakeholders komt het minder expliciet naar voren; wanneer het wel genoemd wordt, gebeurt dat meestal in samenhang met bredere vragen over vertrouwen, handhaving of ruimtelijke hinder.

Onderliggende spanning

Juist omdat slagschaduw relatief goed vooraf te berekenen en technisch te beperken is, verwachten bewoners dat dit onderwerp hard en controleerbaar wordt vastgelegd. Waar geluid voor veel inwoners abstracter en moeilijker te controleren voelt, wordt slagschaduw gezien als een hinderbron waarbij vooraf duidelijk moet zijn wanneer stilstand plaatsvindt.

Relevantie voor het toetsingskader

- **Slagschaduw zoveel mogelijk voorkomen**
Bewoners noemen strengere regels voor slagschaduw en de normen die de gemeente voorstelt zijn dan ook maximaal beperkend.
Er is ook behoefte aan de toezegging dat de turbines automatisch kunnen worden stilgezet bij slagschaduw.
- **Transparante monitoring en handhaving**

Ook hier is het belangrijk dat inwoners gemakkelijk een melding kunnen maken wanneer er hinder wordt ondervinden van slagschaduw. Daarbij is het belangrijk dat inwoners weten: wie meet, wie handhaaft, hoe zij een melding kunnen maken en binnen welke termijn er wordt gereageerd, en welke maatregel volgt bij overschrijding, zoals bijstelling, stilstand of handhaving?

- **Visualisaties en kaarten**

Laat per woning of adresgroep zien hoe de slagschaduw specifiek gaat uitvallen; bewoners willen niet alleen een algemene slagschaduwnorm, maar een woning-specifieke berekening. Dit kan in een slagschaduwkalender duidelijk worden gemaakt.

- **Obstakelverlichting: minimale hinder als uitgangspunt**

Bij obstakelverlichting is de vraag welke hinderbeperkende opties technisch en juridisch mogelijk zijn, zoals radargestuurde verlichting, dimmen of beperking van knipperend licht. Het toetsingskader kan vragen dat initiatiefnemers deze opties onderzoeken en maximaal toepassen waar dit is toegestaan.

- **Licht- en slagschaduwhinder meenemen in de locatieafweging**

Bij de beoordeling van locaties voor de windturbines moet niet alleen worden gekeken naar geluid en afstand, maar ook naar verwachte slagschaduw, zichtbaarheid van obstakelverlichting en cumulatieve hinder voor woningen, tuinen en plekken waar veel mensen verblijven, zoals de Cattenbroekerplas, Waterrijk en Park Rapijnen.

Aanbevelingen voor het vervolgproces

- **Geef inwoners, zodra dat mogelijk is, concreet en visueel inzicht in slagschaduw en obstakelverlichting.**

Laat zo duidelijk mogelijk zien met kaarten en visualisaties welke woningen of gebieden slagschaduw zullen ervaren. Doe dit zo snel mogelijk wanneer er plannen concreter zijn.

- **Leg helder uit wie straks aanspreekbaar is bij hinder**

Maak in het vervolgproces duidelijk waar inwoners terecht kunnen met klachten over slagschaduw of lichthinder, wie deze beoordeelt, welke overheid toezicht houdt en hoe inwoners terugkoppeling krijgen.

5. Natuur & ecologie

Het gebied Cattenbroek is geen beschermd natuur- of weidevogelgebied. Desondanks wordt ecologie breed gezien als relevant en spontaan genoemd bij bijna alle participatiemogelijkheden. Voor sommigen is het een zelfstandig zwaarwegend argument, voor anderen vooral een toets op de geloofwaardigheid van onderzoek en bescherming.

Dominant beeld

Bewoners noemen vooral vogels, grutto's, hazen en verstoring van natuurlijke patronen. Daarbij gaat het niet alleen om de inhoudelijke effecten, maar ook om de vraag of ecologische bescherming in de praktijk serieus wordt genomen. De wens om turbines stil te zetten in gevoelige perioden, bijvoorbeeld bij de vogeltrek of hoge vleermuisactiviteit, werd door zowel stakeholders als omwonenden genoemd. Rond de Cattenbroekerplas worden vooral vogels, vliegroutes en verstoring van rustgebieden genoemd als aandachtspunt.

Variatie in perspectieven

Voor Werkgroep Behoud Lopikerwaard is ecologie juist een van de zwaarste thema's: de werkgroep verwacht risico's voor weidevogels, vleermuizen, vliegroutes en trekgedrag, en betwijfelt of compensatie zulke effecten volledig kan ondervangen. Ook onderstreept zij het belang van natuurcompensatie in de directe omgeving, in de vorm van bijvoorbeeld een paddenpoel. Linschoten Natuurlijk noemt vogels en vliegroutes rond de Cattenbroekerplas als belangrijk aandachtspunt en vraagt om grondige analyse. Bij de inloopavonden en de verdiepingsavond bleek dat sommige inwoners zich juist storen aan de aandacht die er is voor de bescherming van dieren, omdat die volgens hen belangrijker wordt gevonden dan de bescherming van de gezondheid en leefomgeving van mensen.

Onderliggende spanning

Aan de ene kant wordt windenergie gezien als een manier om duurzame energie op te wekken en bij te dragen aan klimaatdoelen. Aan de andere kant maken bewoners en natuurorganisaties zich zorgen dat windturbines juist schade kunnen veroorzaken aan de natuur in het gebied. Daarbij gaat het vooral om weidevogels, vleermuizen, trekvogels en de rust en openheid van de polder.

Ook is er een verschil tussen de beleving van het gebied en de feitelijke biodiversiteit. Bewoners ervaren Cattenbroek als een open en groen poldergebied waar vogels en andere dieren aanwezig zijn, en maken zich daarom zorgen over verstoring en vogelsterfte.

Tegelijkertijd speelt in de formele ruimtelijke afweging mee dat het gebied geen beschermd natuur- of weidevogelgebied is. Dat botst met de lokale beleving van het gebied als open, groen en ecologisch waardevol polderlandschap.

Relevantie voor het toetsingskader

- **Maak zichtbaar welke ecologische onderzoeken worden uitgevoerd en wanneer de uitkomsten beschikbaar komen.**

Inwoners vragen niet alleen dát er onderzoek wordt gedaan, maar ook wat precies wordt onderzocht, door wie, op welk moment en hoe de resultaten meewegen in locatiekeuze, opstelling en vergunningverlening.

- **Neem mitigerende maatregelen expliciet op als mogelijke randvoorwaarden.**
Denk aan stilstandvoorzieningen tijdens gevoelige perioden, bijvoorbeeld bij vogeltrek of vleermuisactiviteit, en aan detectiesystemen of andere technieken om aanvaringsrisico's te beperken wanneer onderzoek daar aanleiding toe geeft.

- **Werk natuurcompensatie lokaal en gebiedsgericht uit.**

Als negatieve effecten niet volledig te voorkomen zijn, is behoefte aan compensatie die zichtbaar ten goede komt aan het gebied zelf, bijvoorbeeld door versterking van lokale natuurwaarden, weidevogelgebied, groenstructuren of ecologische verbindingen in de omgeving.

Aanbevelingen voor het vervolgproces

- **Communiceer wat er door wie wordt onderzocht**

Vertel welke ecologische onderzoeken nog worden uitgevoerd, wie deze onderzoeken uitvoert, wanneer dit gebeurt en hoe de uitkomsten meewegen voordat een vergunning wordt verleend. Maak daarbij ook expliciet of en hoe inwoners en natuurorganisaties lokale kennis kunnen aanleveren, bijvoorbeeld over waargenomen soorten, vliegroutes of kwetsbare plekken. Geef daarbij ook terug wat met lokale waarnemingen is gedaan: welke informatie is meegenomen, welke niet, en waarom. In verschillende gesprekken reageerden inwoners gerustgesteld toen zij hoorden dat er nog een uitgebreide onderzoeksperiode volgt.

- **Vertaal onderzoeksuitkomsten naar concrete voorwaarden**

Maak duidelijk welke gevolgen ecologisch onderzoek kan hebben voor locatiekeuze, opstelling, stilstandvoorzieningen, detectiesystemen, bouwperiode, verlichting en vergunningvoorwaarden. Daarmee wordt zichtbaar dat onderzoek niet alleen informerend is, maar ook daadwerkelijk kan leiden tot aanpassing of beperking van het plan.

6. Financiële participatie

Lokaal eigendom, financiële participatie wordt door bewoners en stakeholders zelden alleen financieel benaderd; het is vooral een vraag naar rechtvaardigheid, zeggenschap en eerlijke verdeling van lusten en lasten.

Dominant beeld

De meest terugkerende vraag is wie profiteert van de windturbines ("waar gaat het geld naartoe?", "Wie van de grondeigenaren verdient eraan?") en wie de nadelen draagt en hoe benadeelden financieel gecompenseerd worden. Bij direct omwonenden komt dit vaak heel scherp naar voren, bijvoorbeeld in zorgen over dalende woningwaarde, planschade en de gedachte dat grondeigenaren of bedrijven profiteren terwijl anderen vooral hinder ondervinden.

Variatie in perspectieven

Het Dorpsplatform pleit voor brede verdeling van lusten en lasten en noemt zelfs een concrete gedachte over verdeling van direct voordeel en maatschappelijke besteding. Werkgroep Behoud Lopikerwaard wil opbrengsten ten goede laten komen aan het gebied en pleit voor een omgevingsfonds.

Anderen wijzen financiële participatie juist principieel af wanneer gezondheid en leefomgeving op het spel staan en ervaren financiële compensatie als een vorm van afkoop.

"Opbrengsten uit windenergie moeten ten goede komen aan het gebied zelf en niet aan externe partijen."

Ook Coöperatie Iedereen is kritisch op klassieke participatiemodellen en vraagt aandacht voor betaalbaarheid en lage inkomens.

Tot slot wordt ook gewezen op een neveneffect van oneerlijke verdeling op de sociale cohesie in de directe omgeving: Waar de een uitzicht heeft op winst uit de windenergie op eigen grond, vrezen anderen een verlies van woongenot waarbij de financiële compensatie niet afdoende is.

Onderliggende spanning

De spanning zit in de betekenis van financiële participatie. Voor sommige betrokkenen is het een manier om lokaal eigendom, rechtvaardigheid en zeggenschap te organiseren. Voor anderen voelt het als afkoop van overlast of zelfs als extra bron van ongelijkheid in een gemeenschap die al onder druk staat; waar de ene partij financieel voordeel kan ontvangen uit de ontwikkeling van de windturbines, ervaart de ander vooral verlies van woongenot. Met name bij direct omwonenden is geld vaak ondergeschikt aan gezondheid en woongenot.

Een aantal bewoners, met name uit Waterrijk en Park Rapijnen, maakt zich zorgen over een mogelijke waardedaling van hun woning en een afname van het woon- en leefgenot. Zij geven aan dat eventuele overlast, bijvoorbeeld door geluid of aantasting van het uitzicht, en waardedaling volgens hen gecompenseerd zouden moeten worden.

Relevantie voor het toetsingskader

- **Opbrengsten moeten zichtbaar terug naar de directe omgeving**

Bij direct omwonenden klinkt vrij duidelijk dat opbrengsten niet ergens algemeen in de gemeente moeten verdwijnen. Ze willen dat geld terechtkomt waar de nadelige effecten ook landen: bij de buurt/omgeving rond de turbines. In de gesprekken aan huis wordt letterlijk genoemd dat compensatie “niet voor de buurt, maar voor de stad” als oneerlijk voelt, en dat opbrengsten van opwek terug moeten naar “de bewoners hier”. Ook wordt een gebiedsfonds voor de buurt genoemd als belangrijke voorwaarde.

- **Transparantie en toegankelijkheid**

Een belangrijk punt is dat financiële participatie niet alleen aantrekkelijk mag zijn voor mensen die geld kunnen inleggen. Het moet toegankelijk zijn voor ook mensen met een kleine beurs; iedereen moet mee kunnen doen.

Bewoners en stakeholders vragen daarnaast vooral om inzicht: wie zijn de initiatiefnemers, wie zijn eigenaar, wat krijgen grondeigenaren, wat krijgen omwonenden, wat gaat naar een fonds, wie beslist over dat fonds, en wat is de rol van de energievoöperatie? In de stakeholdergesprekken wordt dit ook zo benoemd: er moet duidelijkheid komen over lokaal eigendom, verdeling van opbrengsten en de rol van de energievoöperatie.

- **Lokaal eigendom, zeggenschap en governance**

Leg vast hoe lokaal eigendom wordt nagestreefd of geborgd, welke rol energievoöperaties daarin krijgen en hoe zeggenschap over opbrengsten wordt georganiseerd. Daarbij gaat het niet alleen om de vraag hoeveel geld terugvloeit naar de omgeving, maar ook om wie meebeslist over een omgevingsfonds, wie kan deelnemen, welke risico's deelname met zich meebrengt en hoe deelname toegankelijk blijft voor inwoners zonder investeringsruimte.

- **Uitwerking van het gebiedsfonds en verdelingsvraagstuk**

Werk uit voor welk gebied een gebiedsfonds beschikbaar is, wie daarover beslist en volgens welke criteria middelen worden verdeeld. Daarbij moet expliciet worden afgewogen of middelen vooral naar direct omwonenden gaan, naar Linschoten, naar de bredere gemeente of ook naar groepen buiten de gemeentegrens die effecten ervaren, zoals Waterrijk.

Het Dorpsplatform Linschoten noemt als gedachte een “25/25-verdeling”: 25% direct voordeel, bijvoorbeeld via de energierekening, en 25% maatschappelijke

besteding voor het dorp. Dat is geen breed gedragen eindvoorstel, maar in de verdere participatie zou dit getoetst kunnen worden.

Aanbevelingen voor het vervolgproces

- **Communiceer over waar in het proces planschade aan de orde komt**
Maak duidelijk wie daarover gaat en hoe mensen daar aanspraak op maken. Maak in de communicatie ook duidelijk onderscheid tussen planschade, en omwonendenregeling en andere vormen van lokaal eigendom en financiële participatie.
- **Maak duidelijk wat financiële participatie (wel en niet) is**
Maak duidelijk wat de ambitie van de gemeente is voor financiële participatie. Leg uit dat financiële participatie niet bedoeld is als afkoop van hinder, maar als manier om opbrengsten zoveel mogelijk lokaal te houden, zeggenschap te organiseren en lusten en lasten eerlijker te verdelen.
- **Communiceer actief en met meerdere afzenders.**
Gebruik dit narratief in communicatie uitingen over financiële participatie. Denk aan info geven op de pagina in de krant, via de nieuwsbrief of als toevoeging op de veelgestelde vragen- pagina.
Werk waar mogelijk samen met de energiecoöperaties, onafhankelijke deskundigen of gebruik goede voorbeelden uit andere windprojecten.

7. Bouwfase, techniek & veiligheid

Voorals direct omwonenden zien de bouwfase niet als tijdelijk ongemak, maar als mogelijke bron van blijvende schade aan bodem, infrastructuur en gevoel van veiligheid.

Dominant beeld

In de gesprekken aan huis komt dit thema opvallend concreet en plaatsgebonden naar voren: veenbodern, verzakkingen, betonstort, gasleidingen, bouwverkeer en blijvende infrastructuur worden genoemd als serieuze risico's. Dit type zorgen klinkt minder breed of minder uitgewerkt in de algemene straatgesprekken, wat erop wijst dat nabijheid hier veel uitmaakt: hoe dichter mensen op het gebied wonen, hoe concreter de technische en veiligheidsvragen worden.

Variatie in perspectieven

Bij bewoners gaat het vooral over bouwkundige geschiktheid, risico's voor wegen en bodem en neveneffecten van techniek. In een stakeholdergesprek kwamen daarnaast zorgen naar voren over BPA, brandveiligheid, de nabijheid van een waterwingebied, laagvliegveiligheid en netcongestie. Werkgroep Behoud Lopikerwaard benadrukt infrastructuur, aanvoerwegen en de kwetsbaarheid van het poldergebied.

Bedrijvenpark IJsselveld kijkt juist vanuit een ander perspectief: niet alleen naar hinder, maar ook naar energiezekerheid en de vraag of lokaal opgewekte stroom kan bijdragen aan bedrijvigheid en netoplossingen voor het bedrijventerrein.

Daarnaast is tijdens het inloopspreekuur ook expliciet aandacht gevraagd voor opruimplicht en de vraag wie verantwoordelijk is voor verwijdering van turbines, funderingen, infrastructuur en herstel aan het einde van de exploitatieperiode.

Onderliggende spanning

Bestuurlijk wordt de bouwfase vaak gezien als tijdelijk en beheersbaar. Voor direct omwonenden is dat niet overtuigend: zij vrezen juist onomkeerbare schade aan bodem, polderstructuur of leefomgeving.

Relevantie voor het toetsingskader

- **Schade, nulmetingen en aansprakelijkheid iets steviger**

Borg dat initiatiefnemers vroegtijdig en begrijpelijk informatie geven over bodem en fundering, bouwroutes, tijdelijke infrastructuur, veiligheidszones, schadepreventie, nulmetingen aan wegen en woningen, monitoring, aansprakelijkheid en aanspreekbaarheid bij eventuele schade of overlast.

- **Opruimplicht en einde levensduur**

Neem ook afspraken op over opruimplicht en herstel na einde levensduur: wie is verantwoordelijk voor verwijdering van turbines, funderingen en technische

voorzieningen, hoe wordt dit financieel geborgd en wie controleert herstel van het gebied?

Aanbevelingen voor het vervolgproces

- **Maak een overzichtelijke kaart van technische aandachtspunten en veiligheidszones.**

Laat op één duidelijke kaart zien waar relevante infrastructuur ligt, zoals gasleidingen, watergangen, eventueel waterwingebied/drinkwaterbelangen, aanvoerwegen, mogelijke bouwroutes, woningen, veiligheidscontouren en eventueel laagvlieggebied. Dit kan helpen in het gesprek over de zorgen die zijn benoemd.

- **Neem zorgen over tijdelijke maatregelen serieus als mogelijke blijvende impact.**

De gemeente heeft hier al op ingespeeld door voor de inloopbijeekomst een informatiepaneel te maken over vragen die op dit moment te beantwoorden zijn. Dit paneel kan op de website worden opgenomen en in verdere communicatie gedeeld worden. In de toekomst, wanneer meer duidelijk wordt, is het belangrijk om expliciet uit te leggen welke bouwwegen, verbredingen of technische voorzieningen er tijdelijk komen, hoe herstel wordt geborgd en wie controleert dat tijdelijke infrastructuur ook echt wordt verwijderd en binnen welke termijn. Daarbij is ook goede informatie over aansprakelijkheid, nulmetingen aan wegen en woningen, schadeprocedures, meldpunten en termijnen voor afhandeling belangrijk.

- **Verbind techniek en veiligheid aan bredere communicatie over haalbaarheid**

Vragen over netcapaciteit, energieopslag, transformatoren en directe afname door bedrijven raken ook aan nut en noodzaak van het project. Geef daarom in het vervolgproces duidelijk uitleg over hoe de opgewekte stroom wordt aangesloten, welke rol netcongestie speelt, en of lokaal gebruik of koppeling met bedrijventerreinen realistisch is.

8. Proces, informatie & communicatie

Dit thema gaat over vertrouwen in het proces: is helder wie waarover gaat, hoe keuzes worden gemaakt, welke ruimte er op welk moment is voor invloed en wat er met de inbreng gebeurt?

Dominant beeld

Wantrouwen en informatiebehoefte lopen als rode draad door vrijwel alle bronnen. Veel bewoners waren ontstemd over het besluit om windturbines toe te staan; sommigen hoorden dit tijdens de participatie voor het eerst. Ook leefden er veel vragen over hoe het besluit tot stand is gekomen en hoe de rolverdeling tussen gemeente, Woerden en provincie precies zit. De gemeente heeft hierop gereageerd door deze vragen te verwerken in informatiepanelen, die ook online zijn gepubliceerd. Voor het vervolg blijft vooral behoefte aan zichtbare terugkoppeling: wat gebeurt er met de inbreng?

Daarnaast vragen bewoners om concrete informatie over kaarten, scenario's, hoogte, afstand, aantallen, opbrengst, normen, verantwoordelijkheden en vervolgstappen. Deels is hieraan tegemoetgekomen met verbeterde kaarten; deels is deze informatie in dit stadium nog niet beschikbaar. Juist dat wordt door sommige inwoners als zeer onbevredigend ervaren, terwijl het participatieproces niet kan wachten tot alle technische details bekend zijn.

Uit de gesprekken met (toekomstige) bewoners van Park Rapijnen en vertegenwoordigers van het bewonerscomité Waterrijk komt naar voren dat zij zich onvoldoende en te laat geïnformeerd voelen over de plannen voor windturbines in hun leefomgeving. Toekomstige bewoners van Park Rapijnen geven aan dat zij bij de aankoop van hun woning niet op de hoogte waren van de mogelijke komst van windturbines. Daarnaast geven zij aan dat zij laat op de hoogte waren van de participatie, terwijl zij zich wel geraakt voelen door mogelijke effecten op geluid, uitzicht, woonkwaliteit en woningwaarde. Dit laat zien dat de communicatiekring breder moet zijn dan alleen de formele directe omgeving binnen Montfoort.

Variatie in perspectieven

De informatiebehoefte verschilt per groep. In Montfoort gaat het deels nog om basisinformatie: wat speelt er, waar gaat het over en waarom gebeurt dit? In Linschoten en bij direct omwonenden zijn de vragen concreter en kritischer.

Stakeholders leggen daarbij verschillende accenten. Het Dorpsplatform benadrukt het belang van rolverdeling, consistente communicatie en terugkoppeling. Landgoed Linschoten vraagt vooral om bestuurlijke afstemming en samenhang tussen windprojecten. Anderen ervaren participatie als instrumenteel zolang de fundamentele keuze voor windenergie niet meer ter discussie wordt gesteld.

Tot slot wijst een kleine groep informatie af van instituties zoals de GGD of het RIVM. Zij baseren zich vooral op alternatieve bronnen. Dat maakt het gesprek lastiger, omdat er op deze manier geen gedeeld uitgangspunt is over wat de feiten zijn.

“Inwoners moeten kunnen zien wat de stand van zaken is, wie verantwoordelijk is en wat nog beïnvloedbaar is.”

Onderliggende spanning

De spanning zit niet alleen in de vraag hoeveel informatie of participatie er is, maar vooral in de vraag of die als

betekenisvol wordt ervaren. Formeel kan er sprake zijn van participatie en informatievoorziening, terwijl bewoners toch het gevoel houden dat zij weinig invloed hebben of dat belangrijke keuzes al gemaakt zijn. Bij de inloopavonden verwezen sommige inwoners expliciet naar de Aarhus-criteria en vonden zij dat het traject daar volgens hen niet aan voldoet.

Voor veel bewoners is informatie pas bruikbaar als die helpt om te begrijpen wat het project concreet betekent: waar komen de turbines ongeveer, hoe hoog worden ze, welke effecten zijn te verwachten, wie neemt welk besluit, wat ligt vast en waar kan nog iets veranderen? De gemeente heeft dit waar mogelijk inzichtelijk gemaakt. Tegelijk zijn ook veel zaken nog niet bekend. Het geeft wel aan hoe belangrijk dit is voor de verdere communicatie om hier zo duidelijk mogelijk in te zijn.

Randvoorwaarden voor het toetsingskader

- **Concretisering van de participatieplicht**

Neem in het vervolg van de participatie dat door de initiatiefnemer moet worden uitgevoerd op, dat bij het projectplan een participatieplan moeten aanleveren waarin staat welke groepen worden betrokken, hoe direct omwonenden apart worden meegenomen, welke informatie wordt gedeeld en hoe wordt teruggekoppeld wat met de inbreng is gedaan. Een motivatie welke punten wel en niet tot aanpassing van het plan hebben geleid past hier ook bij.

- **Minimale eisen aan begrijpelijke projectinformatie**

Neem op dat initiatiefnemers in het projectplan en participatieproces duidelijke en toegankelijke informatie moeten geven over onder meer turbineposities, hoogte, afstand tot woningen, geluids- en slagschaduweffecten, eigendomsverhoudingen, financiële participatie, monitoring en klachtenafhandeling. Daarbij horen leesbare kaarten, scenario's of varianten en een heldere uitleg van verantwoordelijkheden.

Aanbevelingen voor het vervolgproces

- **Zorg voor terugkoppeling over het proces**

Koppel expliciet terug welke inbreng is overgenomen, welke niet, waarom niet en waar deze eventueel later terugkomt, bijvoorbeeld in planMER, vergunning, omgevingsfonds of afspraken met initiatiefnemers. Zorg dat de ontwikkelingen duidelijk te volgen zijn via meerdere kanalen, zoals de website (op de home- pagina), via een periodieke e-mailupdate, huis-aan-huis brieven, en de lokale kranten; dit laatste kanaal heeft voor de meeste bekendheid gezorgd over dit project- zo blijkt uit de digitale vragenlijst. Geef uitgebreide terugkoppeling via bovengenoemde kanalen over wat met de participatie-opbrengst gebeurt en wat de vervolgstappen zijn.

- **Communiceer actief over het participatieproces en de ruimte voor inspraak.**

Geef duidelijk weer waar in het proces dit project zich bevindt, en op welke momenten inwoners inspraak hebben en waarover. Hier heeft de gemeente al een start mee gemaakt. Blijf dit actief communiceren en updaten waar gewenst en mogelijk.

- **Communiceer actief over wat nog onbekend is**

Maak in communicatie onderscheid tussen wat al vaststaat, wat nog onderzocht wordt, wanneer meer duidelijkheid komt en wie daarover beslist. Dit voorkomt dat onzekerheid wordt ingevuld als onwil of achterhouden van informatie.

- **Pagina met veelgestelde vragen actueel houden**

Blijf deze pagina gebruiken om veelgehoorde zorgen en misverstanden over gezondheid, geluid, laagfrequent geluid, afstandsnormen, handhaving en participatie helder te beantwoorden, inclusief wat nog onderzocht wordt.

- **Corrigeer feitelijke onjuistheden selectief en zorgvuldig**

Corrigeer actief bij claims die het vertrouwen, de veiligheid of besluitvorming raken, maar zonder inwoners publiekelijk te diskwalificeren of elk gerucht onnodig groter te maken.

- **Centrale informatievoorziening**

Stuur aan op communicatie over windprojecten in de gemeente en de omgeving vanuit één kanaal zodat alle informatie over windprojecten in de omgeving op één centrale plek te vinden is. Blijf hierin ook helder uitleggen wat de rolverdeling is tussen gemeente Montfoort, gemeente Woerden, provincie, initiatiefnemers en omgevingsdienst of een andere partij.

Bijlagen

1. Verslag gesprekken aan huis
2. Verslag straatgesprekken
3. Rapport digitale vragenlijst
4. Verslag inloopspreekuur Wethouder
5. Verslagen stakeholdergesprekken
6. Verslag inloopavonden
7. Verslag Verdiepingsavond